

10 gr.

ABC

W

10 gr.

NOWINY CODZIENNE

Nr. 286 A

Warszawa, czwartek 9 września 1937 r.

Rok XII

Groźba zbrojnego zatargu minęła Krytyczne 24 godziny Byliśmy o krok od wojny wszechświatowej

Sytuacja europejska ulega po-
woli odprężeniu po słynnej nocy
Sowietów, oskarżającej Włochy o
zatapianie statków sowieckich i
żądającej odszkodowania.

Nota, ta, wysłana w przede-
dniu prawie konferencji śródzie-
nomorskiej, mającej na celu
zapewnienie bezpieczeństwa że-
glugi na m. Śródziemnym omal
nie przyczyniła się do stordpo-
wania konferencji, a nawet wybu-
chu zbrojnego starcia w Europie.

Ze względu na ostry, niespoty-
kany prawie w stosunkach dypl-
matycznych ton noty, będącej nie
jako ultimatum w stosunku do
Włoch, Włochy początkowo uwa-
żały tę notę jako szukanie powo-
dów do zbrojnego starcia i miały
zamiar również ostro odpowie-
dzieć. Jednocześnie zarządzono
koncentrację floty włoskiej w
Brindisi, a łodzi podwodnych na
Sycylii.

ZATARG ŚWIATOWY

Nie ulega wątpliwości, że w ra-
zie wybuchu konfliktu zbrojnego
zamieniliby się on w wojnę świa-
tową, gdyż Niemcy niedwuznac-
nie dawały do zrozumienia, że po-

prą siłą zbrojną armię włoską.
W najgorszej sytuacji znalazła
by się więc Francja, związana so-
juszem z Sowietami. Miałaby ona
do wyboru albo zostawić Sowiety
same walczące na trzy fronty z
Niemcami, Włochami i Japonią,
gdyż bezwzględnie do zatargu
przyłączyłaby się i Japonia, cze-
kająca tylko na okazję stoczenia
rozprawy z Sowietami, któraby
raz na zawsze utrwaliła hegemo-
nię japońską na Wschodzie, albo
też walczyć razem z Sowietami
przeciwko Włochom.

DALEKI WSCHÓD

O tym, że granica japońsko so-
wiecka nie jest zupełnie pewna,
świadczą ciągle incydenty, jak o-
statnio zaarrestowanie przez So-
wietów 26 łodzi rybackich japoń-
skich, incydenty zamieniające się
w godzinami nieraz trwające bi-
twy.

W tych warunkach wdanie się
Sowietów w wojnę w Europie,
stanowiłoby dla Japonii zbyt wiel-
ką pokusę, by nie skorzystać z o-
słabienia przeciwnika i nie oder-
wać Syberii.

FRANCJA

W tej ciężkiej sytuacji opinia
francuska, a za nią i dyplomacja
stanęła bezwzględnie na stanowi-
sku utrzymania pokoju. Ponieważ
jednocześnie i Anglia zaczęła
działać, starając się załagodzić
sytuację, przeto Sowiety w oba-
wie przed osamotnieniem zdecy-
dowali się wycofać ze swojego
pierwotnego stanowiska.

Niewątpliwie niefortunny krok
Sowietów był wywołany zdener-
wowaniem z powodu ciągłego po-
stępujących naprzód sukcesów po-
wstańców w Hiszpanii — sukce-
sów, które mogą zadać śmiertelną
ranę komunizmowi na zachodzie
Europie.

Wobec otrzymania niezwykle aktualnej korespondencji z Zie-
mak, odkładamy do jutra druk pierwszych odpowiedzi w naszej an-
kiecie „JAK ZMIENIĆ ORDYNACJĘ WYBORCZĄ?”

Wszyscy czytelnicy mogą nadsyłać odpowiedzi na to pytanie
pod adresem ABC, Aleja Jerozolimska 121 lub 3-a.

Uwolnienie narodowców z Ilanes Powstańcy idą naprzód

BILBAO, 8. 9. Agencja Havasa
donosi, że wojska powstańcze zna-
ły w grotach, sąsiadujących z m.
Celerio 26 młodych ludzi, należą-
cych do sprzyjających powstańcom
rodzin w Ilanes. W dniu wkroczenia
wojsk powstańczych do Bilbao, zde-
cydowali się oni opuścić Ilanes, za-
opatrzony w broń, amunicję i żywność
schronili się do grot, gdzie
stawiali skuteczny opór wojskom
rządowym do chwili wkroczenia
wojsk powstańczych do Celerio.

Wojska rządowe usiłowały w dniu
wczorajszym wdrzeć się do pozycji
powstańczych na odcinku Pennaroya.
Po długotrwałej zaciętej walce na-
tarcie to zostało odparte. Wojska rzą-
dowe pozostawiły na polu bitwy 50
zabitych i 100 rannych.

Kolumna powstańcza przeprowa-
dzająca operację na odcinku północ-

nym w okolicy drogi wzdłuż oceanu
zajęła szereg miejscowości pod Cap
Prieto. Wśród zajętych miejscowości
największe znaczenie strategiczne po-
siada Barro Ribriquerro. Z pośród
zdobytch wzgórz, najważniejszym
jest Pic Fortas. Opór wojsk rządo-
wych był tak jak i dni poprzednich
nieznaczny. Dowództwo rządowe za-
mierza skoncentrować wszystkie swe
wojska w pobliżu Lasella, gdzie chce
wydać wielką bitwę, która zadecydu-
je o losach asturyjskiej prowincji.

GIBRALTAR, 8. 9. Rozeszły się
tu pogłoski, że ubiegłej nocy został
zaatakowany w okolicach Algieru
jeden statek brytyjski oraz dwa his-
zpańskie. Morskie władze brytyjskie
w Gibraltarze, zapytane w tej spr-
awie przez agencję Reutersa oświad-
czyły, że nic im o tego rodzaju in-
cydencie nie wiadomo.

Walka z biurokracją Szereg zarządzeń min. spraw wewn.

Po wydaniu w latach 1928 — 1931
szeregu przepisów, które zuniifikowały

Wciąż ciepło i pogodnie

Przewidywany przebieg pogody w
dniu 9 bm.: rano jeszcze pogoda sło-
neczna i ciepła, w ciągu dnia wzrost
zachmurzenia począwszy od północ-
nego zachodu i zachodu kraju. Możli-
wość burz i przełotnych deszczów.
Umiarkowane wiatry południowo-za-
chodnie, później zachodnie z porywa-
mi.

organizację urzędów wojewódzkich i
starostw w całym państwie przystą-
piono do uproszczenia organizacji i
ograniczenia biurokracji.

Jako pierwszy krok do zasadniczej
rewizji minister spraw wewnętrznych
ogłosił w „Dzienniku Ustaw” jedno-
lity tekst rozporządzenia prezydenta
Rzeczypospolitej „o organizacji i za-
kresie działania władz administracji
ogólnej” — z uwzględnieniem lic-
znych zmian, wprowadzonych przez
przepisy późniejsze.

Policjant — morderca przełożonego skazany na 15 lat więzienia Echa zbrodni w Milanówku

Jakieś tragiczne fatum zawisło nad
posterunkiem policji państwowej w
Milanówku. Czterech z kolei kome-
ndantów posterunku zginęło śmiercią
tragiczną. Piąty padł z ręki własnego
podwładnego. Zabójcą post. Euge-
niusza Giczewskiego stanął w środe przed
warszawskim sądem okręgowym. Był
on posterunkowym w Milanówku i z
powodu nadużywania alkoholu, oraz
opieszalności w służbie, otrzymywał
kilkakrotne napomnienia.

4 lipca b. r. Giczewski wraz z post.
Czechem miał patrolować podczas no-
cy Milanówek. Oskarżony w dniu za-
bójstwa udał się ze swą narzeczoną
Ireną Borowską do Nadarżyna, gdzie
narodził ubacę, która przeciągnęła się
tak długo, iż spóźnił się na godzinę
20-tą, to jest podczas objęcia służby
do Milanówka i stawiał się tam dopie-
ro o godz. 22-jej.

Po przybyciu na miejsce, Giczew-
ski na dworcu, spotkał post. Czecha
i dowiedziawszy się od niego, że ko-
mendant Kuziemski nie wie o je-
go spóźnieniu, z radości — jak sam
mówi — zaproponował swemu towa-

rzyszowi pójście na piwo do kawiarni
„Sielanka”. Oba policjantami towa-
rzyszyl w drodze dwie kobiety, sio-
stry Borkowskie.

Przybywszy do kawiarni całe towa-
rzystwo zajęło gabinet i oskarżony
kazał podać karkalke wódki oraz za-
kaski. Komendant posterunku s. p.
Kuziemski wiedziony widocznym prze-
czuciem udał się do kawiarni, żeby
sprawdzić, jak jego podwładni pełnią
służbę. Właściciel kawiarni pytany,
czy są u niego posterunkowi odpowie-
dział twierdząco. S. p. Kuziemski od-
szedł, żeby powrócić za godzinę i do-
wiedziawszy się powtórnie, że poli-
cjant jeszcze bawią, kazał wywołać
jednego z nich przez kelnera Grzyw-
acza.

Do oczekującego wyszedł na we-
randę oskarż. Giczewski i usłyszawszy
ostrą nagane, wyciągnął rewolwer,
jednym strzałem zabijając swego
przełożonego, po czym usiłował po-
pełnić samobójstwo, raniąc się lekko
w głowę. Giczewskiego ujęto i odpro-
wadzono na posterunek policji. Pod-
czas przewodu przynajmniej się do strza-

tów, jednakże twierdzi, iż nie miał
zamiaru zabicia swego przełożonego.
Strzał w zamroczeniu alkoholowym.

Po przesłuchaniu świadków zabrał
głos prokurator, żądając surowego
wymiaru kary i motywując swoje za-
dania, tym, iż policjanci powinni da-
wać dobry przykład społeczeństwu.
Broniący oskarżonego z urzędu adw.
Jan Stanisław Szczepiński, dowodził,
iż oskarżony działał w afekcie wywo-
lanym zamroczeniem alkoholowym.

Sąd wydał wyrok skazujący oskar-
żonego Giczewskiego na 15 lat cięż-
kiego więzienia, 10 lat pozbawienia
praw obywatelskich oraz zwrot koszt-
ów sądowych. Oskarżony przyjął wy-
rok z rezygnacją.

Ofiary Czytelników na pogorzalców z Ziemaków

Na pogorzalców wsi Rożki —
Ziemaki wciąż napływają ofiary
do redakcji naszego pisma, za-
równo w gotówce, jak i naturze.
Na str. 3-jej zamieszczamy repor-
taż naszego specjalnego wysłan-
nika, obrazujący tragizm położe-
nia, w jakim znaleźli się miesz-
kańcy Rożków.

W dniu wczorajszym złożyli
ofiary w gotówce:

„Bratnia Pomoc” Koła Rolni-
ków, Leśników i Ogrodników stu-
dentów S. G. G. W. — zł. 50, Ks.
P. Perzyna — zł. 3, Pp. Brzeziń-
ska — zł. 1.50, Jaworski — zł. 5,
A. S. — zł. 2, Bezimiennie — zł.
5, Janowski — zł. 10, Od ONR-owa-
ca — zł. 20, Wanda Bądzynska —
zł. 5, T. Sz. — zł. 5, Jakubowicz
Zygmunt — zł. 10, Wanda Majew-
ska — zł. 1.50, Bezimiennie — zł.
2, Romanowski — zł. 2, Jan Li-
lienstern — zł. 1.60, Janina De-
lacroix — zł. 12, K. i W. P. —
zł. 5, Jolanta, Krysia, Marysia i
Wojtuś — zł. 15, R. N. — zł. 3,
Białobrzęski — zł. 5, Bednarska
— zł. 1.50, K. Z. — zł. 2, Bez-
imiennie — zł. 2, Od emeryta ze
Złotej — zł. 0.50.

W naturze:

Pp. Iglicka Janina — paczka
odzieży (i książki na P. M. S.).
Dr. Smolińska — 2 sztuki odzieży
i 2 pary obuwia. Poza tym złożo-
no: 1) dwa płaszcze letnie, 2)
płaszcz zimowy damski, 3) swe-
ter, 4) bluzę lnianą, 5) garnitur,
6) koszulę, 7) skarpetki, 8) panto-
fle dziecięce (1 para), 9) panto-
fle damskie (1 para), 10) buty
(1 para), 11) pantofle meskie (2
pary).

M. S. R.

Manewry jesienne na Pomorzu

Szefowie sztabów państw bałtyckich w Warszawie

Projektowano w swoim czasie wy-
jazd marszałka Smigłego - Rydza na
manewry wojskowe do Rumunii. Za-
prośzenie z kolei otrzymał wybitny
przedstawiciel sier wojskowych
Malej Ententy oraz po pewnych za-
biegach Francji.

Gen. Gamelin jest przewodniczą-
cym Rady Wojennej. Czy stanowisko
to odpowiada stanowisku generalne-
go inspektora w Polsce — trudno ści-
śle ustalić. Raczej istnieje tu pewne
różnice, mogące wywołać wątpliwo-
ści protokolarne. Obecnie jednak ta
sprawa jest nieaktualna wobec tego,
iż jak wiadomo, marsz. Smigły-Rydz
na jesienne manewry do Rumunii nie
wyjeżdża, udaje się natomiast na ma-
nevery na Pomorzu.

Na Pomorzu rozpoczynają się jutro
manewry, w których weźma udział
szefowie sztabów państw Bałtyckich.
Będzie to sposobność do pięknej ma-
nifestacji solidarności państw Bałty-
ckich, które łączą wspólne zamiowa-
nie pokoju, a zarazem zadokumen-
towania, iż Polska, jako państwo Ba-
łtyckie odnosi się z żywym zaintereso-
waniem do spraw bałtyckich.

Polskie społeczeństwo Pomorza
przy okazji wielkich manewrów bę-
dzie mogło zamianować uczucia,
jakie żywi dla armii, stojącej zdala
od polityki.

Równocześnie wizyta min. Becka
w Paryżu świadczy o tym, że mimo
różnic zachodzących między obecnym

kierunkiem polityki wewnętrznej
Francji i Polski, współpraca obu
państw jest nadal żywa, co jest fak-
tem tym pomyślniejszym, że istnieją-
ce różnice zdań między Polską a
Niemcami mają być pomyślnie rozwią-
zane, czego wynikiem będzie, jak
można mieć nadzieję, otwarcie wielu
nowych polskich szkół w Niemczech,
dla wyrównania istniejących pod tym
względem różnic.

Dziś przybyli do Warszawy samo-
tem szef sztabu armii fińskiej gen.
Oesch oraz szef sztabu armii estoń-
skiej, gen. Reck. Generalowie ci zo-
stali powitani przez szefa Sztabu
Głównego gen. Stachewicza na cze-
le wyższych oficerów, posła fiński-
kiego Irmann i estońskiego Markusa,
oraz attaché wojskowych tych
państw. Jak wiadomo generalowie ci
wezmą udział w manewrach jesien-
nych armii polskiej.

Walka o sprawiedliwość

„Świat nie wyjdzie z upad-
ku, do którego niemoralny
liberalizm go wtrąca, ani
przez walkę klas, ani przez
terror, tym mniej przez samo-
wolne nadużywanie władzy
państwowej, lecz jedynie
przez powrót do porządku
społecznego, osiągniętego
duchem sprawiedliwości spo-
łecznej i miłości chrześcijań-
skiej”.

Był długi okres, kiedy głos
katolików stał się niedosty-
szalny, jakby nieistniejący i
nieodgrywający żadnej roli w
jednej z najistotniejszych dzie-
lin życia państw i narodów,
w życiu społeczno - gospodar-
czym. Rządził w tym życiu
bezkarnie rozzuchwalony libe-
ralizm i powstający przeciw-
niemu, niejako przez niego
zrodzony socjalizm — jeden i
drugi wyrastający z najniż-
szych instynktów ludzkich.

Ludzie, myślący po katolic-
ku, nie mogąc patrzeć beczyn-
nie na mnożącą się nędzę —
owoc chciwego liberalizmu —
używali jednego sposobu dzia-
łania, miłosierdzia. Ale miło-
sierdzie miało tylko takie
skutki, jak dobroczynne lekar-
stwo, przykładane do ciała,
aby złagodzić ból w nieule-

czalnej chorobie.

Trzeba więc było wyjść w
życie inaczej, rozpocząć wal-
kę, wytknąć własne drogi i
własne cele. Pierwsza wielka
encyklika społeczna „Rerum
Novarum” dała początek walce
o chrześcijańską sprawie-
dliwość.

„Kościoł w sprawach gospo-
darczych i społecznych nigdy
nie przedstawiał wykończone-
go systemu — mówi raz jes-
zcze ostatnia encyklika społecz-
na „Divini Redemptoris” —
gdyż to nie jest jego zadani-
em, jednak podał w głów-
nych zarysach najważniejsze
dyrektywy, które, dostosowa-
ne do zmiennych warunków
czasu, miejsca i narodów, wy-
tyczają pewną drogę do osią-
gnięcia pomyślnego rozwoju
społeczeństwa”. Na tym pole-
ga życiowa wartość społecznej
nauki Kościoła. Nie jest mar-
twą, sztywną doktryną, a ży-
wą prawdą, wiecznie dającą
się stosować.

Wobec tego byłoby rażącem
błędem katolicyzmu w Polsce
usiłowanie przeszczerpienia na
grunt polski form społeczno -
gospodarczych, wprowadzo-
nych już przez inne państwa
katolickie, a nie odpowiadają-

cych życiu polskiemu. Przed-
stawianie zaś tych form, jako
nakazanych przez Kościół byłoby
błędne, niesłuszne i szko-
dliwe.

Podstawą katolickiego pro-
gramu społecznego jest shar-
monizowanie wzajemnych
praw człowieka i społeczeń-
stwa. Liberalizm wyzwalał w
człowieku niepohamowaną be-
stję, przemieniał życie społecz-
ne w żerowisko, społeczeń-
stwo nie broniło słabszych, moc-
niejsi nie mieli obowiązków
wobec społeczeństwa. Socja-
lizm, w swej realnej formie
komunizmu bolszewickiego
oddal jednostkę na pastwę
zbiorowości. Karmiąc masy
swoim „opium” — ideą „przy-
szłej” materialnej szczęśliwo-
ści ogółu, wysysa tymczasem
krew i życie z ludzi, tworzą-
cych mityczną „zbiorowość”.

Katolicyzm społeczny broni
własności człowieka i jego god-
ności poniewieranych przez
liberalizm i socjalizm. Ale
człowiek jest przeznaczony do
życia zbiorowego. Społeczeń-
stwo otacza opieką jednostkę,
jej prawo do życia, do mate-
rialnej egzystencji. Ale nie po-
to, aby człowiek zdobywał nie-
ograniczony majątek, topiąc

w bogactwie swoje aspiracje
duchowe, ale tylko po to, aby
zabezpieczony od nędzy swo-
jej i rodziny mógł swobodnie
rozвивać swoje wartości du-
chowe, swoją wartością wzma-
niając moralną i duchową po-
tęgę Narodu.

Uznając prawo do obrony i
walki o słuszną sprawę, Ko-
ściół we wszystkich swych e-
nuncjacjach ostrzega przed
fałszywymi obrotami po-
krzywdzonych, przed komuniz-
mem. „Komunizm jest zły w
samej swej istocie i w żadnej
dziedzinie nie może z nim pra-
cować ten, kto pragnie ocalić
chrześcijańską cywilizację”.

Wyrasta natomiast i potęż-
nieje jedyny prawdziwy soju-
znik katolickiej idei społecz-
nej — nacjonalizm narodów
chrześcijańskich. Każdy z nich
przyjmie tę prawdziwą i naj-
głębszą ideę po swojemu, za-
chowując jednak niewzruszo-
ną jej istotę — dążenie po-
przez dobrobyt materialny do
duchowej potęgi narodu.

Ta właśnie podstawowa za-
sada społecznego katolicyzmu
jest fundamentem programu
społecznego wyznawców idei
narodowo - radykalnej.